

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Филология факультеті
А.Байтұрсынұлы атындағы Қазақ тіл білімі кафедрасы

**«XX ғасырдың екінші жартысы XXI ғасыр басындағы қазақ филологиясының
ғылыми басымдықтары» пәні бойынша
қорытынды бақылау бағдарламасы
код NDKF 7301, NDKFVP 7301, ID 64949**

**«8D02307-Қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы
Докторантура**

**Курс – 1
Семестр – 1
Кредит саны – 5**

Алматы 2024

Пән бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын филология ғылымдарының докторы, профессор Салқынбай Анар Бекмырзақызы құрастырды.

Пән бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы «8D02307-Қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы негізінде әзірленді.

А. Байтұрсынұлы атындағы Қазақ тіл білімі кафедрасының отырысында қаралып ұсынылды.
Хаттама № 2. 11.11.2024 ж.

Кафедра меңгерушісі

А. Ж. Амиров

1. ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ		
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ) (әрбір ОН-ге кемінде 2 индикатор)
XX ғасырдың екінші жартысы мен XXI ғасырдың басындағы қазақ тіл біліміндегі ғылыми басым бағыттарды анықтау, саралау, жүйелеу, қазіргі қазақ филологиясының негізгі даму жүйесін зерделеу	<ul style="list-style-type: none"> ➤ когнитивтік (базалық білім) – <ul style="list-style-type: none"> ▪ қазақ әдеби тілінің ғылыми-теориялық мәселелерінің бүгінгі даму үдерісін түбегейлі талдауы; ▪ ғылыми бағыттарды, тіл дамуы мен оның бағыттарының қалыптасуындағы тіл саясатының рөлі мен маңызын айқындауы; ▪ XX ғасырдың екінші жартысы мен XXI ғасырдың басындағы құрылымдық тіл білімі салаларының дамуын саралай алуы; ▪ когнитивті тіл білімінің қалыптасуы мен қазіргі дамуын, концептология саласының қазіргі дамуын зерделей алуы қажет. 	1.1. Қазақ әдеби тілінің қазіргі даму үдерісін біледі. 2.1. XX ғасырдағы тіл білімі бағыттарын меңгереді 2.2. XX ғасырдағы тіл саясатын меңгереді. 3.1. XX ғасыр мен XX ғасырдағы тілдік құрылымды саралайды. 3.2. Тіл білімі салаларының даму жолын біледі. 4.1 қазіргі тіл даму бағытын біледі. 4.2. қазіргі тілдік үдерісті айқындайды.
Пререквизиттер	қазақ әдеби тілі, лингвомәдениеттану, функционалды грамматика.	
Постреквизиттер		
Әдебиет және ресурстар	<p>Негізгі әдебиет:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Салқынбай А.Б. Қазақ тіл білімінің тарихы. Алматы, 2016 қосымша. Қосымша <ol style="list-style-type: none"> 1. Аманжолов С.А. Қазақ тілі теориясының негіздері. – Алматы, 2002. 2. Аханов К. Грамматика теориясының негіздері. - Алматы: Санат, 2006. - 183 б. 3. Сыздықова Р. Қазақ әдеби тілінің тарихы. – Алматы, 2018. 4. Сыздықова Р. Сөздер сөйлейді. – Алматы, 2018. 5. Қасым Б. Қазақ тіліндегі күрделі сөздер: уәждеме және аталым. Алматы, 2001. - 118-147 бб. 6. Қазақ тілінің грамматикасы. – Астана, 2002 <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білім берушілік пен білім алушылық жүретін лабораториялар мен жерлер (орындар) 2. <p>Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <p>Интернет-ресурстар (</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://elibrary.kaznu.kz/ru 2. MOOC/видеодәрістер және т.б. <p>Программалық қамтамасыздандырылуы</p>	

Негізгі тақырыптар:

1. «XX ғасырдың екінші жартысы мен XXI ғасырдың басындағы қазақ филологиясындағы ғылыми басым бағыттар» пәні, мақсаты, міндеті, ерекшелігі .
2. XX ғасырдың екінші жартысы мен XXI ғасырдың басындағы қазақ филологиясындағы ғылыми басым бағыттарға жалпы шолу
3. XX ғасырдағы саяси жағдай мен Ел тәуелсіздігін алуы. Тіл және саясат
4. Тіл дамуы мен оның бағыттарының қалыптасуындағы тіл саясатының рөлі мен маңызы
5. Кеңестік кеңістіктегі ортақ бағыттар мен зерттеулер
6. Кеңестік кезеңде дамыған тіл білімі салалары: себебі, негізділігі.
7. Құрылымдық тіл білімінің даму бағыты мен салалары
8. Қазақ грамматикасының құрылымдық деңгейдегі дамуы
9. Қазақ тарихи грамматикасының қалыптасуы мен дамуы
10. Тіл тарихын зерттеуші ғалымдар еңбегіне ғылыми талдау жасау. Маңызы мен рөлін анықтау.
11. Қазақ тіл білімінде семантикалық бағыттың басталуы, заманауи қайшылықтар, даму бағыттары
12. Қазақ тілі семантикасын зерттеген ғалымдар еңбегіне ғылыми талдау
13. Лебіздік грамматиканың қалыптаса бастауы, бағыттары
14. Лебіздік грамматиканың алғашқы қарлығаш еңбектеріне шолу.
15. Функционалдық грамматика туралы алғашқы зерттеулер
16. Екінші тіл ретінде оқытудың ғылыми негізінің қалыптасуы мен дамуы
17. Қазақ әдеби тілін оқытудың жүйеленуі
18. Әдеби тілдің теориялық қисындары туралы ғылыми зерттеулерге шолу
19. Құрылымдық тіл білімінің басты ерекшелігі мен ғылыми бағыттары
20. Прагматикалық зерттеулердің маңызы мен басымдығы
21. Қазақ тілінің прагматикасының қалыптасуы мен дамуын талдау.
22. Салыстырмалы зерттеулердің ерекшелігі мен даму бағыттары
23. Түркі тілдерінің салыстырмалы грамматикасының басымдықтары
24. Салғастырмалы тіл білімі туралы зерттеулердің дамуы
25. Салғастырмалы тіл білімінің мәселелері, бағыттары.
26. Қазақ когнитологиясының қалыптасуы мен дамуы.
27. Когнитологиялық зерттеулер мен таным арасындағы сабақтастық. Қазіргі когнитологиялық зерттеулерге шолу.
28. Когнитологиялық зерттеулер және олардың бағыттары
29. Когнитологиялық зерттеулердің мәселелері
30. Қазақ тіліндегі концептік зерттеулер
31. Концептік зерттеулердегі бағыттар мен олардың даму жолдары

1. ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУ ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУ ЖӨНІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР, СТАНДАРТТЫ АУЫЗША OFFLINE

2.1. Емтихан формасы: Стандартты ауызша offline. Платформа: Univer АЖ

2.2. Жазбаша емтиханның мақсаты: пәнді зерделеу кезінде меңгерілген оқу нәтижелерін, дағдылар мен құзыреттерді, өз ойларын ауызша қисынды баяндай білуін, өз көзқарасын дәлелді көрсету.

2.3. Тапсырманы орындаудан күтілетін нәтижелер:

Ауызша емтиханның бір билеті оқытылған курс бойынша оқу нәтижелерін анықтайтын және төменде сипатталған критерийлер бойынша бағаланатын 3 сұрақтан тұрады:

1-сұрақ - Курс теориясы мен тұжырымдамасын білу; баяндаудың қисындылығы. Курс мазмұнында баяндалатын теориялық ережелерді түсіну және мысалдармен растау.

2-сұрақ. Таңдаулы әдістеме мен технологияны практикалық тапсырмаларға қолдану. Практикалық тапсырмада берілген негізгі мәселені ашу және шешу.

3-сұрақ - Ұсынылған практикалық тапсырмаға таңдалған әдістеменің қолданылуын бағалау және ауызша сыни талдау. Жеке практикадан алынған нәтиженің негіздемесі.

2.4. Емтихан өткізу рәсімі.

2.4.1. Стандартты ауызша offline емтихан бекітілген кестеге сәйкес өткізіледі.

2.4.2. Ауызша offline емтихан басталғанға дейін 15 минут бұрын кезекші оқытушы білім алушылардың жеке куәлігі бойынша жеке басын тексеруді жүзеге асырады, білім алушыларды келу парағында көрсетілген отырғызу орындарына отырғызады.

2.4.3. Жауызша offline емтиханға студент орнына басқа адам келген жағдайда кезекші оқытушы осы Қағидаларды бұзғаны туралы тиісті акт жасайды.

2.4.4. Кешіккен білім алушылар емтиханға жіберілмейді.

2.4.5. Емтихан кезінде кезекші оқытушы білім алушылардың бекітілген нұсқаулыққа сәйкес мінез-құлық ережелерін сақтауын бақылауды жүзеге асырады.

2.4.6. 1) жауап парақтарын келу парақтарымен бірге деканат маманына шифрлауға ұсынады.

2.4.7. Шифрлау үшін жұмыстарды ұсыну кешіктірілген жағдайда тиісті акт жасалады.

2.4.8. Емтиханда білім алушыларға өздерімен бірге шпаргалкаларды, ұялы телефондарды, смарт-сағаттарды және қосалқы ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу үшін пайдаланылуы мүмкін басқа да техникалық және өзге де құралдарды пайдалануға тыйым салынады. Басқа білім алушылармен және бөгде адамдармен сөйлесуге, жауаптарға аты-жөнін немесе өзге де сәйкестендіру жазбаларын жазуға тыйым салынады.

2.4.9. Егер білім алушы емтиханға келіп, билет бойынша жауап беруден бас тартса, емтихан тапсыру «F» бағасы ретінде бағаланады.

2.4.10. Дәлелді себеп болмаған жағдайда емтиханға келмеу «F» бағасы ретінде бағаланады.

2.4.11. Білім алушы осы тармақтардың біреуін немесе бірнешеуін бұзған жағдайда емтихан жұмысын жою актісі (бұдан әрі - Акт) толтырылады, пән үшін «F» («канағаттанарлықсыз») бағасы қойылады.

2.4.12. Емтиханда осы Ережені қайталап бұзғаны үшін білім алушы Әдеп жөніндегі факультет кеңесінің қарауына ұсынылады.

2.4.13. Пән бойынша қорытынды баға емтихан өткізілгеннен кейін 1 ай ішінде, оқушы қашықтықтан білім беру технологияларын және/немесе емтиханда мінез-құлық ережелерін қолдана отырып қорытынды бақылау жүргізу үшін нұсқаулықтарды бұзғаны анықталған жағдайда: шпаргалкаларды, ұялы телефондарды пайдалану, келіссөздер жүргізу және т.б. Актіні толтыра отырып, бақылау бейнекамераларынан жазбалар негізінде жойылуы мүмкін. Актінің күші жойылуға және апелляцияға жатпайды.

2.4.14. Емтихандардағы барлық тәртіп бұзушылықтар білім алушының транскриптіне енгізіледі.

Пән: Қазақ тілінің семантикасы
Форма: Стандартты ауызша оффлайн
Платформа: Univer АЖ

№	Критерий/ балл	Дескрипторлар		
		Өте жақсы 90-100% (27-30 балл)	Жақсы 70-89% (21-26 балл)	Қанағаттанарлық 50-69% (15-20 балл)
1 сұрақ 40 балл	Кәсіби сәйкестілік және мұғалімнің кәсібилігі теориялары мен тұжырымдамаларын түсінуі	Мұғалімнің кәсіби сәйкестілігі мен кәсібилігі туралы теорияларды, тұжырымдамаларды терең түсіну. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер (дәйексөздер) беріледі.	Кәсіби сәйкестілік және мұғалімнің кәсібилігі теориялары мен тұжырымдамаларын түсінуі. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер (дәйексөздер) беріледі.	Мұғалімнің кәсіби сәйкестігі мен кәсібилігі туралы теорияларды, тұжырымдамаларды үстірт түсіну/ түсінбеушілік. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер (дәйексөздер) берілмейді.
2 сұрақ 30 балл	Кәсіби сәйкестілік және Қазақстан мұғалімдерінің кәсібилігі негізгі мәселелерін ұғынуы	Мұғалімнің кәсіби сәйкестігі мен кәсібилігінің негізгі ұғымдарын Қазақстан мәнмәтімен жақсы байланыстырады. Аргументтерді эмпирикалық зерттеудің дәлелдерімен тамаша негіздеу (мысалы, сұхбат немесе статистикалық талдау негізінде).	Мұғалімнің кәсіби сәйкестігі мен кәсібилігінің негізгі ұғымдарын Қазақстан мәнмәтімен жақсы байланыстырады. Аргументтерді эмпирикалық зерттеудің дәлелдерімен күшейтеді.	Мұғалімнің кәсіби сәйкестігі тұжырымдамаларының Қазақстан мәнмәтімен байланысы шамалы немесе жоқ. Эмпирикалық зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбайды.
№ 3 сұрақ 30 балл	Саясат ұсынысы немесе практикалық ұсынымдар / ұсыныстар	Қазақстанда мұғалімдердің кәсіби сәйкестігі мен кәсібилігін арттыру бойынша сауатты саяси және/немесе практикалық ұсынымдар мен ұсыныстар ұсынады.	Қазақстанда мұғалімдердің кәсіби сәйкестігі мен кәсібилігін арттыру бойынша кейбір саяси және/немесе практикалық ұсынымдарды және ұсыныстарды ұсынады.	Саясат пен практикалық ұсынымдар аз немесе мүлдем жоқ немесе өте төмен сападағы ұсынымдар.

Қорытынды бағаны есептеу формуласы:
Қорытынды баға (ҚБ) = (% 1 + % 2 + % 3 + % 4 + % 5 + % 6) / К, мұнда % - критерий бойынша тапсырманың орындалу деңгейі,
К - критерийлердің жалпы саны.

Қорытынды балды есептеу мысалы

№	Балл	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»
		90-100 %	70-89 %	50-69 %	25-49 %
					0-24 %
Критерий					
1. Критерий 1	100				
2. Критерий 2		75			
3. Критерий 3			60		
4. Критерий 4				45	
5. Критерий 5	100				
6. Критерий 6				49	
Қорытынды %	200	75	60	94	200+75+60+94 = 429 429 / 6 критерий = 71,5 Қорытынды балл в % = 72

Есептеу кезінде алынған пайызды негізге ала отырып, бағалауды бағалау шкаласымен салыстыра аламыз. 72 балл бағалау шкаласына сәйкес «Жақсы» санатына сәйкес келетін 70 балдан 89 балға дейінгі ауқымда болады. Осылайша, осы есептеу кезінде емтихан балдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесіне сәйкес 72 «Жақсы» балға бағаланатын болады. білім алушылардың оқу жетістіктерін оларды бағалау мен бағалаудың дәстүрлі шкаласына ауыстыра отырып есепке алу.

Деріскер

А.Б. Салкынбай